

התם ירח הדבש של יהדות ארה"ב?

אנטישמיות, אנטי-ישראליות וראיית היהודים כ"לבנים" שאינם ראויים להגנה, בעקבות תיאוריית הגזע הביקורתית – כל אלה מעיבים יותר ויותר על החיים היהודיים בארה"ב

"תמה תקופת ירח הדבש של יהדות ארה"ב", אמר גבריאל גרויסמן, ראש העיר היהודי-אורתודוקסי של בל הרבור שבפלורידה. "עברנו את נקודת המפנה; משהו חייב להשתנות". גרויסמן דיבר בעצרת מחאה שארגנה הפדרציה היהודית המקומית על רקע גל אנטישמיות שטלטל את יהודי ארה"ב מאז פרוץ מבצע שומר החומות במאי 2021.¹

על פי נתוני הליגה נגד השמצה, ארגון יהודי-אמריקני ותיק הפועל נגד אנטישמיות, בשבועות שלאחר תחילת מבצע שומר החומות חלה עלייה של כ-115% באירועי אנטישמיות בארה"ב.² במובנים רבים, מדובר בגל חסר תקדים בהיקפו, אלימותו ועזותו. בלוס אנג'לס, סועדים יהודים הותקפו על ידי מפגינים שנשאו דגלי אש"ף וקראו לעברם "מוות לישראל" ו"לשחרר את פלסטין".³ המון אנטי-ישראלי תקף יהודים שהניפו דגלי ישראל בכיכר טיימס והטריד עוברי אורח יהודים בשכונות שונות בניו-יורק.⁴ בתי כנסת רבים ברחבי ארה"ב הושחתו בגרפיטי אנטי-ישראלי ואנטישמי.⁵ כותרת ה'לוס-אנג'לס-טיימס' זעקה: "זהו זמן מפחיד ליהודי לוס אנג'לס".⁶ ביולי 2021, רב של חב"ד בבוסטון נדקר מחוץ לבית כנסת ובית ספר יהודי בידי תוקף אנטישמי ממוצא מצרי. האירועים האנטישמיים זכו גם לתשומת לב נשיאותית ולגינוי מצד הנשיא ביידן.

אברהם (ראסל) של"ו הוא עורך דין העוסק בתחומים של משפט ציבורי ומשפט בינלאומי פומבי, כולל סוגיות הקשורות לאנטישמיות ו-BDS. בעל תואר ראשון במדעי המדינה מאוניברסיטת מקגיל בקנדה, ותואר ראשון במשפטים ותואר שני במזרחנות מאוניברסיטת בר-אילן. חוקר בפורום קהלת.

זעקתו של גרויסמן מבטאת את תחושותיהם של רבים מיהודי ארה"ב עוד לפני הגל האלים האחרון. באוקטובר 2020 פרסם הוועד היהודי-אמריקני (AJC) סקר על אודות חוויותיהם של יהודים אמריקנים נוכח האנטישמיות בארה"ב. כ-88% מהנשאלים ענו שהאנטישמיות היא בעיה, וכ-80% מהם אמרו שהאנטישמיות גברה בחמש השנים האחרונות.

מאי 2021 היה אפוא קצה הקרחון של תופעה רחבה יותר. מאז 2019, יהודים בניו-יורק, בעיקר דתיים וחרדיים, סובלים מהתנכלויות והטרדות הולכות וגוברות הבאות מכיוון שונה ופחות תקין-פוליטית בעיני התקשורת: שחורים, מוסלמים ומהגרים אחרים.⁷ יהודים חובשי כיפות ובעלי זקן ופאות הם הסובלים מרוב המתקפות. זהותם של התוקפים מאתגרת את התפיסה הגורסת כי מקורה של האנטישמיות בימין הקיצוני בלבד; ולפיכך, פעמים רבות מתורצת האלימות כנובעת ממתחים בין שחורים ליהודים סביב נושאים מקומיים אחרים.

אילו כוחות תת-קרקעיים עוררו את האירועים האנטישמיים הללו?

מקורה של האנטישמיות בארה"ב בשלושה מוקדים עיקריים: הימין הקיצוני הניאו-נאצי, מוסלמים רדיקלים, והשמאל הקיצוני.⁸ המוקד הראשון זוכה על פי רוב לתשומת לב עצומה. כך לדוגמה ניתן סיקור נרחב בתקשורת האמריקנית לטבח בבית הכנסת עץ החיים בפייטסבורג באוקטובר 2018 ולמסע הירי בבית חב"ד בפוואי באפריל 2019 – פיגועים שבוצעו על ידי פעילי ימין קיצוניים. למרבה הצער, בדיקות ביטחוניות ושומרים חמושים בכניסה לבתי כנסת ולמוסדות יהודים, השכיחים כבר עשרות שנים באירופה, הפכו מאז למראה נפוץ גם בארה"ב. הלאומנות הימנית הקיצונית בארה"ב היא סוגיה חשובה, אך במסגרת מאמר זה לא ארחיב על אודותיה שכן ההתמקדות בה נוטה שלא לשקף את כל התמונה – כפי שעולה מגל האנטישמיות שאירע בעקבות מבצע שומר החומות ואשר היה ממין אחר לחלוטין. חמור מכך, בשונה מהאנטישמיות מימין, שהתנגדות לה נתמכת בידי רשויות החוק והאכיפה, הרי שהמאבק באנטישמיות החדשה מורכב יותר.

כפי שנראה בהרחבה להלן, בשנים האחרונות חדרה האנטישמיות למרכז השיח האמריקני דרך שתי מגמות אידיאולוגיות מרכזיות: עליית תיאוריית הגזע הביקורתית (CRT, Critical Race Theory), והאנטי-ציונות הפרוגרסיבית. בחסות אידיאולוגית זו קמות לתחייה תיאוריות קשר אנטישמיות עתיקות יומין נגד יהודים המנצלות את השכבות החלשות בחברה ומעוררות אותן לשנאת יהודים.

הקהילה היהודית המאורגנת בארה"ב מתקשה לדבר בקול אחד נגד האנטישמיות החדשה, שבאה בעיקר מהשמאל הפרוגרסיבי, בין היתר משום שישנו מיעוט יהודי המלבין את התפיסות האנטישמיות האמורות. נוסף על כך, מרבית יהודי ארה"ב משתייכים לשמאל הפוליטי וחשים אי-נוחות להילחם נגד הבית הפוליטי שלהם. זהו

קו שבר: השמאל הליברלי הישן אהד את מדינת ישראל, ואילו השמאל האמריקני החדש עובר תהפוכות אידיאולוגיות קיצוניות שהופכות אותו עוין לישראל – וממילא, לא פעם, ליהודים.

תיאוריית הגזע הביקורתית ושילוב המיצבים

תיאוריית הגזע הביקורתית, ה-CRT, היא אידיאולוגיה שהתפתחה בארה"ב בשנות השבעים ושמה לה למטרה לאתגר את התפיסות הליברליות של מובילי מאבק הזכויות האזרחיות של הקהילה השחורה בארה"ב. בהקדמה לספר הלימוד 'תיאוריית הגזע הביקורתית: מבוא' מוסבר כי –

תנועת ה-CRT היא קבוצת פעילים וחוקרים המעורבים במחקר ובטרנספורמציה של היחס בין גזע, גזענות וכוח ... בניגוד לשיח המסורתי על אודות זכויות האזרח, השם דגש על התפתחות הדרגתית, הרי שתיאוריית הגזע הביקורתית מערערת את יסודות הסדר הליברלי, ובכלל זאת תיאוריית השוויון, חשיבה משפטית, מסורת הרציונליזם של ההשכלה, ועקרונות ניטריאליים של המשפט החוקתי.⁹

במילים אחרות, ה-CRT רואה את החברה המערבית כמבוססת על מאבקי כוח סביב ציר הגזע. לפי תפיסה זו, החברה המערבית, ובפרט האמריקנית, בנויה כפירמידה של דיכוי גזעי שהלבנים בראשה והשחורים בתחתיתה. למרות אצטלת שוויון וניטרליות, העומדים לכאורה בתשתית החברה המערבית, מבני העומק שלה בנויים על "אנטי-שחורות" ומוסדותיה מקנים פריבילגיה אינהרנטית ללבנים. בשל כך, חסידי ה-CRT דוחים אמירות כגון "אני עיוור צבעים" או "אני מתייחסת לכל אדם בצורה שווה". לשיטתם, כללים שווים ושיפוט אינדיבידואלי מתעלמים מן הגזענות העומדת ביסוד החברה – ואף מסווים אותה.

רובין ד'אנג'לו, מחברת הספר 'שבריריות לבנה' (White Fragility) – ספר שכיכב ברשימות רבי המכר של ה'ניו-יורק-טיימס' במשך שנה שלמה ואף הגיע לראש הרשימה בשנת 2020 – מסבירה כי בכל אינטראקציה בין לבנים ושחורים (או "אנטי-צבע"), "השאלה איננה האם התקיימה כאן גזענות אלא כיצד התבטאה הגזענות במקרה זה".¹⁰ לפי תיאוריה זו, ללבנים ישנו אינטרס מובהק לצדד ב"אנטי-שחורות" ממסדית ולעודד אותה משום שהם נהנים מפירוטתיה; וכמובן, הצלחה אינה תוצאה של כישרון או מאמץ אישי אלא נובעת מפריבילגיה לבנה לא לגיטימית.

ה-CRT איננה תיאוריית קצה אקדמית בעלמא. בשנים האחרונות אומצה תפיסה זו על ידי מוסדות אזרחיים רבים בארה"ב והפכה מושכל יסוד של החשיבה הפרוגרסיבית האמריקנית. בינואר 2021 ביטל הנשיא ביידן את הצו הנשיאותי של קודמו שאסר קיום סדנאות CRT לעובדים פדרליים. הנשיא ביידן אף הורה לכל משרד פדרלי ללמד את עובדיו על "גזענות שיטתית וממסדית" ו-"הטיה משתמעת ותת-מודעת"

– מונחים שהם מילות קוד ל-CRT.¹¹ עובדים פדרליים נדרשים אפוא כיום להשתתף בסדנאות אידאולוגיות שבהן הם לומדים כי החברה בארה"ב גזענית ביסודה, שלבנים הם שותפים פעילים במערכת של עליונות לבנה, ושעליהם לפרק את הציוויליזציה המערבית והקפיטליזם.

כריסטופר רופו, חוקר במכון מנהטן המבקר את ה-CRT, חקר את התפשטות התופעה והעלה ממצאים מטרידים.¹² רופו הראה כיצד עובדים בחברות הגדולות בארה"ב נאלצים להשתתף בסדנאות "רבגוניות, הכלה ושוויוניות" המבוססות על הנחות ה-CRT. למשל, עובדים בחברת התקשורת וריזון (Verizon) התבקשו "לפרק את זהותם הגזעית והמינית" ו"לצאת למסע אנטי-גזעני". במסגרת סדנת האנטי-גזענות שבה השתתפו, הם התבקשו לציין את "הגזע, המוצא האתני, המגדר, הזהות המגדרית, הדת, המקצוע והזהות המינית שלהם" ולדרג עצמם על בסיס הפריבילגיה האישית שלהם. עובדי בנק אוף אמריקה שהשתתפו בסדנת CRT למדו כי ארה"ב מבוססת על מערכת של עליונות לבנה, כי עליהם לערוך "דה-קולוניזציה" לתפיסת העולם שלהם, וכי מחובתם להיות "נעורים" (woke) בעבודה ו"להעביר את הכוח לאנשי צבע".¹³

הארגון No Left Turn in Education מתעד את מאות המקרים של ועדות בתי הספר ברחבי ארה"ב שאימצו תוכניות לימוד המבוססות על ה-CRT.¹⁴ ב-30 ביוני 2021, אימצו חברי ה-National Education Association – התאחדות המורים הגדולה ביותר בארה"ב, המייצגת 3 מיליון מעובדי בתי הספר הציבוריים בארה"ב – תוכנית להוראת ה-CRT בכל 50 מדינותיה של ארה"ב. במסגרת ההחלטה התחייבו חברי הארגון לפתח תוכנית לימודים ביקורתית נגד "אימפריה, עליונות לבנה, אנטי-שחורות, אנטי-ילידיות, גזענות, פטריארכיה, סיס-הטרופטריארכיה, קפיטליזם, יכולתיות [ableism] ואנתרופוצנטריות".¹⁵ לפי התחקיר של רופו, תלמידים בכיתה ג' בבית ספר יסודי בקליפורניה נדרשו "לפרק" את זהותם הגזעית והמינית ולדרג עצמם "על בסיס כוח ופריבילגיה". במיזורי, מורים בחטיבת ביניים שהשתתפו בסדנת אנטי-גזענות למדו כי זכרים נוצרים לבנים ודוברי אנגלית הם שותפים במגזר המדכא והוזהרו שלא להשתתף ב"עליונות לבנה גלויה". בניו-יורק, מנהל תיכון שלח חומרי לימוד להורים הכוללים "כלים לפעולה אנטי-גזענית", קריאות להיות "בוגדי הגזע הלבן" ותוכנית ל"ביטול הלבניות".¹⁶

תנועת "חיי שחורים שווים" (BLM, Black Lives Matter), שפרצה לתודעה הלאומית האמריקנית לאחר רצח של נער שחור ב-2013 והובילה מחאות ברחבי ארה"ב לאחר הירצחו של ג'ורג' פלויד בידי שוטרי לבן במאי 2020, שואבת השראה מפורשת מעקרונות ה-CRT. בעקבות אותן מהומות, הפך הספר 'כיצד להיות אנטי-גזעני' (How to be an Antiracist) לרב מכר,¹⁷ ונחשב קריאת חובה לכל המבקש להבין את סוגיית הגזע בארה"ב. לדידו של מחבר הספר, איברם איקס קינדי, המושג

"לא-גזעני" אינו קיים כל עיקר; וחובה על כל אדם לבחור בין שתי אפשרויות: להיות גזען או אנטי-גזען. כמובן, לשיטתו, חשיבה ליברלית קלאסית ו"עיוורון צבעים" הם גזענות, ורק אימוץ מלא של עקרונות ה-CRT יכול לטהר לבנים מהחטא הקדמון של הגזענות. הגותו של קינדי מוסיפה להט מוסרני וחובה אקטיבית לפעולה המבוססים על עקרונות ה-CRT.

מושג מפתח נוסף ב-CRT הוא ה"אינטרסקציונליות" – ה"הצטלבות" או "שילוב המיציבים". מושג זה פותח במקורו על ידי חוקרת CRT פמיניסטית, קימברלי קרנשאו שמה, והוא מבטא את טבעם המצטלב של סוגי דיכוי שונים. קרנשאו מתארת חברה ששמה לה למטרה לקדם תעסוקת נשים ושחורים אך מעסיקה רק נשים לבנות וגברים שחורים; ובמקרה זה, נשים שחורות סובלות הן מדיכוי גזעני הן מאפליה מגדרית. אבחנתה של קרנשאו רבת ערך כשלעצמה – שכן היא מבהירה כיצד סוגים שונים של אפליה משלבים ידיים וכיצד מיעוט בתוך קבוצות מיעוט (נשים או להט"בים שחורים למשל) נפגע מסוגי אפליה שונים – אך נודעות לו משמעויות רחבות יותר. המושג צבר תאוצה והתפתח לתפיסה הגורסת כי כל קבוצות המיעוט שותפות במאבק נגד "ההגמוניה המדכאת". אם כך, עובדי מין טרנסג'נדרים, מוסלמים אדוקים, מהגרים היספנים ונשים נדרשים להתאחד במאבק משותף נגד הגזענות, המיוזוגניה, ההומופוביה ויתר סוגי הדיכוי.

שובה של בעיית היהודים

ביוני 2021 שני יהודים אמריקנים העוסקים בתחום בריאות הנפש הגישו תביעה למשרד לזכויות האזרח הפדרלי ולמקבילו המדינתי שבקליפורניה נגד אוניברסיטת סטנפורד בגין הטרדה גזענית ויצירת אווירה אנטישמית. התובעים, פסיכיאטר בכיר ופסיכולוג המתמחה בהפרעות אכילה, עובדים במרפאת בריאות הנפש המעניקה שירותי ייעוץ לסטודנטים. המרפאה דורשת מעובדיה להשתתף בסדנאות בנושא "רבגוניות, הוגנות והכלה" אשר מושתתות על עקרונות ה-CRT.

כחלק מהסדנאות, הופרדו העובדים על בסיס צבע עורם (קבוצת מיעוט ולבנים); אלא שעל אף הצהרותיהם של התובעים כי הם מזדהים כיהודים וכי מעולם לא חשו שייכות לקבוצה "לבנה" – הם נכללו בקבוצה הלבנה. במסגרת הסדנה הם נדהמו לשמוע כי יהודים הם עשירים ובעלי השפעה, נהנים מפריבילגיה לבנה ואף ממלאים תפקיד מכריע בשמירה על מערכת העליונות הלבנה בחברה האמריקנית. אחת מן המדריכות אף הצהירה כי לגבי דידה, אנטי-ציונות היא חלק מהותי מן המאבק למען צדק חברתי, ואף חייבה את המשתתפים לקרוא טקסטים המשווים בין הציונות לגזענות ולנאציזם. בקבוצה הלבנה, המשתתפים נדרשו לקחת אחריות על "לבנותם" ולדון בדרכי ההתבטאות של הגזענות ביומיום. כשהתובעים ניסו להעלות את סוגיית האנטישמיות, ובפרט לדבר על שני אירועים אנטישמיים שאירעו בקמפוס לאחרונה,

הם הואשמו בהסטת הדיון בגלל מעמדם הלבן והפריבילגי. שוב ושוב הואשמו התובעים בגזענות ובעליונות לבנה רק משום שניסו להציג את זהותם כיהודים ואת תחושותיהם נוכח אנטישמיות.¹⁸

מקרה זה מתמצת בצורה מושלמת את המלכודת האידיאולוגית שתיאוריית הגזע הביקורתית טומנת ליהודים. חסידי ה-CRT משטיחים את החוויה היהודית, על שלל אסונותיה והצלחותיה, תחת המסגרת של "לבנים". התנועה מפיצה סטריאוטיפים של שליטה, כסף וקשר יהודי בלתי מוגבל, ומונעת מיהודים להגדיר בעצמם את חוויותיהם סביב זהותם היהודית או סביב האנטישמיות.

בספטמבר 2021 קבע בית המחוקקים של מדינת קליפורניה כי כדי לזכות בתעודת בגרות חייב כל תלמיד ללמוד סמסטר שלם של "לימודים אתניים" המבוססים על ה-CRT. בתי הספר יכולים לאמץ סילבוס לדוגמה שבית המחוקקים אישר, אך הם רשאים לבנות סילבוסים שונים על פי צורכי בית הספר;¹⁹ מאות בתי ספר כבר משתמשים בסילבוס לדוגמה.²⁰ לפני שנתיים, עורר הסילבוס לדוגמה התנגדות עזה בקרב פוליטיקאים²¹ ובקרב ארגוני חברה אזרחית יהודיים – בין היתר משום שתיאר את היהודים כקבוצה דתית בלבד, הנהנית מפריבילגיה לבנה ושולטת בתקשורת, והתעלם לחלוטין מההיסטוריה של האנטישמיות. הסילבוס גם מתאר את הקמתה של מדינת ישראל כנכבה, אסון שהושג על הילדים הפלסטינים, ומתאר את תנועת ה-BDS האנטישמית כתנועת התנגדות לא-אלימה, ברוח מרטין לותר קינג ומהטמה גנדי.²²

הסילבוס המקורי נוסח על ידי ארגון מורים קיצוני בשם "המכון לסילבוס משוחרר ללימודים אתניים" העוסק בהכנת חומרי לימוד בעבור בתי ספר ברחבי קליפורניה ובמדינות אחרות. בין יתר פעילויותיו מדריך המכון מורים כיצד להילחם בהשפעה ציונית ובעליונות לבנה בבתי הספר, ומציע חומרי לימוד המתארים את מדינת ישראל כישות קולוניאליסטית הרוצחת ילדים פלסטינים ומנצלת את היהדות כדי להצדיק את פשעיה.²³ בין חומרי הלימוד שהמכון מפיץ ישנה רשימה של ארגונים יהודים מרכזיים השותפים לדעת המכון לדיכוי הפלסטינים ולהמשך קיומה של העליונות הלבנה. לאחר מאבק ממושך שהובילו ארגונים יהודיים, הוסר חומר הלימוד הפוגעני מן הסילבוס לדוגמה, אך ארגונים יהודים אחרים מתריעים כי אופיו הוולונטרי של הסילבוס פותח את הדלת בפני שימוש בסילבוס המקורי על ידי מורים אקטיביסטים.

הטענה כי הכרה באנטישמיות מסיטה אנרגיות ותשומת לב מן המאבק בגזענות "האמיתית" – כפי שעולה מן המקרה של הסדנאות בסנטפורד שנידון לעיל – איננה בגדר עמדת קצה. במאי 2021, בעקבות גל האנטישמיות שנלווה למבצע שומר החומות, שלח נשיא אוניברסיטת רוטגרס בניו-ג'רזי מכתב תמיכה לקהילה היהודית. למחרת, תא "סטודנטים למען צדק בפלסטין" (ארגון שאחראי לאירועים אנטישמיים

רבים בקמפוסים) פרסם הודעה שבה קבע כי מכתב הנשיא "מתעלם באופן נוח למדי מאכזריותו של הכיבוש הישראלי והפצצת עזה" ושהודעתו "אינה ניתנת להפרדה מהניסיונות הרבים להשוות אנטי-ציונות לאנטישמיות ולהחליש קולות ואקטיביזם פלסטיניים ... ההודעה איננה יכולה להיות מובנת אלא כהסחת דעת מכוונת מתמיכתה הכלכלית של אוניברסיטת רוטגרס במדינה הישראלית, ולכן בהפרת זכויות אדם ובכיבוש בפלסטין".²⁴ לאחר כמה ימים, פרסמה הנהלת האוניברסיטה התנצלות שבה כתבה כי ההודעה הראשונה בגנות האנטישמיות לא הייתה מאוזנת דייה וכי נפל בה פגם משום שלא ביטאה תמיכה מספקת בסטודנטים פלסטינים. אליבא דהנהלת האוניברסיטה, והסטודנטים שתבעו ממנה לחזור בה, עצם אזכורה של האנטישמיות הוא פגיעה בפלסטינים ובמיעוטים אחרים.

התפיסה שלפיה יהודים פריבילגים עומדים כמכשול בפני עשייה אנטי-גזענית חלחלה גם לעמדות בכירות ומשפיעות של הפוליטיקה האמריקנית. אילהן עומאר, חברת קונגרס ממדינת מינסוטה הידועה בדעותיה האנטי-ישראליות, נשאלה במהלך ריאיון ב-CNN ביולי 2021 אם היא מבינה מדוע עמיתיה הדמוקרטים, ובייחוד חברי קונגרס יהודים, רואים בהערותיה החוזרות ונשנות אמירות אנטישמיות. עומאר ענתה: "אני חושבת כי חשוב עד מאוד שהחברים הללו [=היהודים] יבינו שהם לא היו שותפים במאבק למען צדק חברתי. הם לא היו – אתה יודע – שותפים פעילים בבקשת הצדק בעולם".²⁵ מאז אמצע המאה העשרים, כאשר מנהיגים יהודים נטלו חלק פעיל בתנועה לזכויות השחורים בארה"ב, רווחת בקרב יהודים ליברלים התפיסה כי היהודים הם שותפים מסורים בקואליציית המיעוטים המבקשים צדק חברתי; אך לא כן הוא בעיני הפרוגרסיבים של היום. רשידה טאליב, חברת הקונגרס הדמוקרטית הידועה אף היא בעוינותה לישראל, רמזה למעורבות יהודית בדיכוי השחורים באומרה כי ישנם אנשים הפועלים "מדטרויט ועד עזה ... שמרוויחים כסף מגזענות ... זוהי דרכם לשלוט באנשים, לדכא אנשים".²⁶

הם לא מבינים אנטישמיות

למרות ההיסטוריה הארוכה של האנטישמיות, של אפליית יהודים ורדיפתם, יהודים מוגדרים כיום כקבוצה לבנה הנהנית מפריבילגיה לבנה. בעולם המחולק ל"לבנות" ו"שחורות" אין מקום למורכבויותיה של האנטישמיות שאיננה מתמקדת בצבע עור. כפי שביטאה זאת לינדה סרסור, פעילה פמיניסטית ואנטי-ציונית קיצונית, ממארגנות "מצעד הנשים":

אני רוצה לערוך את ההבחנה. אף שאנטישמיות פוגעת באמריקנים יהודים, היא שונה מגזענות אנטי-שחורה או אסלאמופוביה משום שהיא איננה מערכתית ... ברור שאפשר לחוות ונדליום או פגיעה בבית כנסת או ברמה האישית ... אבל אנטישמיות איננה שיטתית ועלינו לערוך הבחנה זו.²⁷

כמובן, רק לפני שמונים שנה הושמדה יהדות אירופה באופן שיטתי בשם תיאוריות של גזע ודם, ועורם הבהיר של יהודי ורשה וברלין לא הועיל להם במשרפות ובבורות ההריגה של הגרמנים. מאז מלחמת העולם השנייה, מיליוני יהודים ברחו או היגרו ממדינות ערב, ברית המועצות לשעבר ואתיופיה בגלל רדיפה ממסדית, התבוללות כפויה והסתה אנטישמית פרועה. גם כיום, לפי הסטטיסטיקות של ה-FBI, יהודים הם הקורבנות של 57% מכלל פשעי השנאה נגד קבוצות דתיות בארה"ב, הגם ששיעורם באוכלוסייה האמריקנית נמוך מ-2.2%²⁸.

אכן אנטישמיות אינה זהה לגזענות. האנטישמיות במהותה היא תיאוריית קונספירציה הרואה יד יהודית מכוונת מאחורי הקלעים. בספרו 'אנטי-יהדות' הראה ההיסטוריון דוד נירמברג כיצד חברות מגוונות – למן היוונים והרומאים בעת העתיקה, ועד הנצרות והאסלאם – תפסו את היהדות כניגוד מוחלט לערכי החברה הדומיננטית וכאיום על המשך קיומה ולפיכך סברו כי יש לבדל את היהדות ונושאה ולנטרל אותם.²⁹ לעומת הגזענות הרואה את קורבנותיה כנחותים, הרי שהאנטישמיות רואה ביהודים טיפוסים עילאיים, בעלי כוח דמוני וכמעט בלתי מוגבל הרודה בחברה.³⁰

הגזענות היא רק צורה אחת של אנטישמיות – זו שהתפתחה בגרמניה במאה ה-19. לפני העת החדשה, התבטאה האנטישמיות כאנטי-יהדות וינקה משורשים דתיים-נוצריים. בחברה הנוצרית של ימי הביניים, היהודים היו גורם דמוני שפעל יחד עם השטן נגד האמונה האמיתית והואשמו בחילול ערכי החברה הנוצרית, בהרעלת בארות, שתיית דם נוצרים וחילול לחם הקודש. רק כאשר איבדה הדת את מקומה בחברה האירופית, לבשה האנטישמיות צורה פסבדו-מדעית וגזענית. לאחר שהיהודים השיגו שוויון זכויות, הם התחרו באופן ישיר עם אוכלוסיית הרוב במישורים הפוליטיים והכלכליים. כפי שהסביר חוקר האנטישמיות הנודע רוברט ויסטריך, "יד ביד עם התפיסות השולטות בשלהי המאה ה-19 של לאומנות, גזענות פולקית ואימפריאליזם", זוהו היהודים כמשתפי פעולה של הסדר הקפיטליסטי והליברלי החדש.³¹

בה בעת, רדיקלים מן השמאל הפוליטי (קומוניסטים, סוציאליסטים, מהפכנים וכו') שדחו את תיאוריית הגזע של הימין הלאומני דגלו בתפיסות אנטישמיות משלהם. האנטישמיות משמאל זיהתה את היהודים עם הקפיטליזם, ההון וניצול החברות החלשות. בברית המועצות, המפלגה הקומוניסטית תייגה את הזהות היהודית – על גווניה הדתיים והלאומיים – כריאקציונרית ואנטי-מהפכנית. נטיות אנטישמיות אלו מבית מדרשו של הקומוניזם, המתנגדות באופן אידיאולוגי לציונות (התארגנות הקולקטיב היהודי על בסיס לאומי), ממשיכות להדהד בשמאל האמריקני והאירופי דהיום.

אכן, לאוחזים ב-CRT אין היכולת להבין את תופעת האנטישמיות – מחמת החלוקה

הנוקשה בין לבנים לשחורים. ה-CRT מצדיקה פגיעה ביהודים כמעשי התגוננות של קורבנות העליונות הלבנה נגד משעבדיהם. מנקודת מבט זו, מאבק ביהודים הוא חלק מהמאבק הכולל נגד הגזענות והעליונות הלבנה. יהודים הצליחו מאוד – ומצליחים מאוד – מבחינה כלכלית ופוליטית בחברה האמריקנית. ממילא, לדעת חסידי תיאוריית הגזע הביקורתית, היהודים מנצלים את הגזענות המובנית בחברה האמריקנית; הם קבוצה אשר נהנית משגשוג שאיננו ראוי לה.

אין מי שיערער על הקביעה כי הסדר הליברלי האמריקני הוא אשר גרם ליהודים רבים להצליח מבחינה כלכלית ולעלות בסולם המעמדות. יהודים רבים שהגיעו לאמריקה חסרי כול, כמהגרים שברחו מרוסיה הצארית בשלהי המאה ה-19, הצליחו להשתלב בחברה האמריקנית ולתפוס עמדות כוח והשפעה בארה"ב תוך שניים-שלושה דורות. אלא שבמקום לראות את הסיפור היהודי כעדות להצלחת הסדר הליברלי (החלום האמריקני, "rags to riches"), היהודים נתפסים כ"הלבנים" – בה"א הידיעה. אם כך, היהודים – כיהודים – הם גורם מרכזי בהמשך קיומה של עליונות לבנה בארה"ב ובדחיקתן של קבוצות מיעוט לקצה. כפי שתיאר זאת מארק וינסטון גריפית, יו"ר עמותה הפועלת למען הקהילה השחורה בקראון הייטס, בריאיון על גל תקיפות של שחורים נגד יהודים בניו-יורק, שחורים רבים מזהים את היהדות "כסוג של היפר-לבנות".³²

בחסות ה-CRT ואצטלת האנטי-גזענות נוצרה אפוא תיאוריית קשר אנטי-יהודית מובהקת. ה-CRT מהדהד את הקריאה הגרמנית האנטישמית "היהודים הם אסונו". כדי לפרק את הגזענות והדיכוי האמריקניים, נדרש אפוא לפרק את היהודים מכוחם. היהודים נהנו מהסדר הליברלי אלא שסדר זה – שבו בין השאר אנשים זוכים להצלחה באמצעות השכלה, עבודה וכן הלאה – הוא סדר "לבן" ופסול.³³

ברי וייס, עיתונאית יהודית ליברלית שהתפטרה מה'ניו-יורק-טיימס' עקב עוינות אנטי-יהודית, תיארה את ה-CRT כאמונה המניחה שאסור שיהיו הבדלים של ממש בין תרבויות. ממילא, לדבריה, נגזר על הסיפור היהודי להימחק:

בעצם היותנו נבדלים, קיימים, אנו היהודים חותרים תחת חזון קיומו של עולם בלי הבדלים. לכן, הדברים שהופכים אותנו לשונים חייבים לעבור דמוניזציה, כדי שיוכלו להימחק או להיחרס: הציונות הופכת לקולוניאליזם; בכירים בממשלה מצדיקים את הרצח של יהודים חפים מפשע בג'רוי סיטי; אפשר לבוזו עסקים יהודים כי היהודים הם "פני ההון". משטיחים את היהודים ל"אנשים לבנים", ההיסטוריה החיה שלנו מחוסלת, עד שמישהו יכול לומר ברצינות גמורה שהשוואה הייתה רק "פשע של לבנים נגד לבנים".³⁴

ה"אנטי-ציונות": ישראל כחטא קולוניאלי

עד כאן תיארו רגל אחת של האידיאולוגיה האנטישמית החדשה הצומחת בארה"ב.

הרגל השנייה של אידיאולוגיה זו היא אנטי-ציונות, כלומר שלילת זכות הקיום של מדינת ישראל והפיכתה לסמל הגזענות, האימפריאליזם והאפרטהייד.

ברית המועצות הייתה הראשונה שהפיצה את הנוסחה "ציונות שווה גזענות" ואת הטענה שמדינת ישראל היא יורשתה של גרמניה הנאצית. כלשונו של ויסטריך, "הציונות תוגה כאויב-מספר-אחת על ידי מערכת התעמולה הסובייטית החזקה, שהוציאה סכומי כסף ושנאה אינסופיים לשם השוואת ישראל לשילוש הטמא של גזענות, אימפריאליזם וקולוניאליזם".³⁵

מאז שנות השבעים, רואה השמאל הרדיקלי בארה"ב את מדינת ישראל כסמל לגזענות, דיכוי ואימפריאליזם. לפי התיאוריה הפוסט-קולוניאלית, אחותה הבכירה והוותיקה של ה-CRT, העולם עצמו מחולק לקבוצות מדכאות ומדוכאות. הישראלים, המזוהים כאירופים לבנים, מדכאים את הלבנטינים הפלסטינים שחומי העור. הסכסוך הישראלי-ערבי איננו נתפס כסכסוך לאומי בין שתי קבוצות אתניות או לאומיות אלא כמקרה פשטני של דיכוי גזעני – בדומה למעמד השחורים בדרום ארה"ב או תחת משטר האפרטהייד בדרום אפריקה.

לפי תפיסה זו, שהלכה וקנתה לה שביתה במרכז השמאל האמריקני, הבעיה עם ישראל איננה מדיניות מסוימת, זו או אחרת, שהיא נוקטת כלפי הפלסטינים אלא עצם קיומה: מדינת ישראל היא מאחז של אירופים לבנים שגשלו לדכא את העמים הילידים. לסיפור הציוני, שגשען על הזיקה הייחודית של העם היהודי לארץ ישראל ועל "בעיית היהודים" באירופה של המאה ה-20, אין זכר או ייצוג בתפיסה זו; וכך גם אין הכרה במגוון האתני של המתישבים היהודים בארץ מראשית הציונות ועד היום.

אחד הגורמים המשפיעים ביותר בהפצתן של תפיסות אנטי-ציוניות ואנטישמיות בציבור הרחב הוא תנועת ה-BDS (חרם, משיכת השקעות וסנקציות). שורשיה של התנועה טמונים בחרם הערבי, והיא החלה את דרכה בפועל ב-2001, בוועידת דרבן הידועה לשמצה. ה-BDS ניסה לתעל את הצלחותיו של הקמפיין נגד האפרטהייד של דרום אפריקה ולהשלים בכלים מודרניים ומתוחכמים את מטרותיו של החרם הערבי נגד ישראל. מטרת ה-BDS היא להביא להחלשתה של מדינת ישראל דרך בידוד כלכלי ומדיני, כצעד לחיסולה, באמצעות השפה המודרנית של זכויות אדם ובשיתוף פעולה עם ארגוני זכויות אדם. הלכה למעשה, ה-BDS הביא לעלייה ניכרת לא רק בעוונות כלפי ישראל, אלא גם באנטישמיות כלפי יהודים בכל העולם – בלא קשר לתמיכתם בישראל או במדיניותה.

באמצעות נרטיב של תנועה הצומחת מהשטח (Grassroots) הנלחמת למען זכויות אדם, הצליח ה-BDS להוליך שולל אינטלקטואלים וארגוני זכויות אדם רבים. במהרה הפך ה-BDS לכלי נפוץ ומונח שגור באוניברסיטאות, בהתאחדויות עובדים, באקדמיה ובתנועות פוליטיות ברחבי העולם המערבי. אף שה-BDS משתמש בשפה של צדק

חברתי וזכויות אדם, מטרתו היא למעשה חיסול המדינה היהודית. עומאר ברגותי, ממייסדי התנועה, הצהיר על כך פעמים רבות, וכך למשל אמר "בוודאי, אנחנו מתנגדים למדינה יהודית בכל חלק מפלסטין".³⁶ ברגותי חזר על הדברים הללו בריאיון ל'ניו-יורק טיימס' ביוני 2019; וכאשר נשאל אם משמעות קביעתו היא שליהודים אסור שתהיה מדינה משלהם, ענה: "לא בפלסטין".³⁷

תנועת ה-BDS היא אנטישמית במטרותיה, ברטוריקה שלה ובהשלכות מעשיה. במסגרת מלחמתה האידיאולוגית במדינת ישראל היא משתמשת בדימויים האנטישמיים הקדומים והזדוניים ביותר. דו"ח של המשרד לנושאים אסטרטגיים שפורסם בספטמבר 2019 חושף כי התנועה מרבה להציג יהודים כשטניים, ולהאשים אותם בנאמנות כפולה ובקונספירציות.³⁸ למשל, בציון מ-13 בפברואר 2019, עלי אבונימה, פעיל BDS בולט, האשים את מדינת ישראל בהרעלת אספקת המים של הפלסטינים, האשמה שמקורה בעלילת דם אנטישמית מימי הביניים. הברונית ג'ני טונג (Jenny Tonge), לשעבר מראשי הקמפיין לסולידריות עם פלסטין, ארגון ה-BDS המוביל בבריטניה, שיתפה בעמוד הפייסבוק שלה מאמר שבו נטען כי כוחות ישראליים פצעו 27 פלסטינים ובכללם תינוק. טונג כתבה בתגובה: "כל זה כדי לחגוג את חג הפסח?".³⁹

בדצמבר 2019 פורסם דו"ח נוסף בנושא, על ידי המכון המשפטי "זכור" והתנועה לעצירת האנטישמיות, אשר עוסק בהשלכות הדה-לגיטימציה של ישראל על פשעי שנאה נגד יהודים באמריקה.⁴⁰ הדו"ח מראה כיצד תנועת ה-BDS מקצינה את דעת הקהל נגד ישראל, מובילה לדה-לגיטימציה ושנאה, וכיצד האנטישמיות נמצאת בליבה של התנועה. הוא אף חושף את החיבור המפתיע שנוצר סביב ה-BDS בין ארגונים ופעילים ניאון-נאצים, אסלאמיסטים והשמאל הרדיקלי.

כמובן, זיהוי הציונות עם הגזענות ואף הנאציזם, מן הפשעים החמורים ביותר בעת המודרנית, מצדיק אפליה והדרה של יהודים המביעים הזדהות עם מולדתם ההיסטורית. בעבר, במדינות דוגמת ברית המועצות, עיראק או איראן, תעמולה אנטי-ציונית יצרה אווירה רעילה ועוינת כלפי יהודים – ובסופו של דבר גרמה לחורבנה המוחלט של הקהילה היהודית. כיום, האנטי-ציונות הפרוגרסיבית הופכת את יהודי ארה"ב למצורעים בגלל דבקותם במדינת ישראל ובציונות, רכיב בסיסי בזהות היהודית-אמריקנית הנורמטיבית.

חששותיה של הקהילה היהודית בבריטניה מפני עלייתו של ג'רמי קורבין, אנטי-ציוני קיצוני ותיק, מספקים הצצה מפחידה לעתידה של יהדות ארה"ב. בעיצומו של מבצע שומר החומות, כריס ויליאמסון, חבר פרלמנט בריטי לשעבר ומנאמניו של קורבין, ציין: "מורים ציונים במדינה זו פוגעים בזכויות של ילדים. הציונות היא אידיאולוגיה גזענית ואין לה מקום בחברה – במיוחד בכיתות לימוד. ההתנגדות הפלסטינית לציונות היא מאבק אוניברסלי למען הצדק, שיש ללמד ולבטא בחופשיות". בשם האנטי-גזענות לכאורה, ויליאמסון קרא לטהר את המרחב בציבורי מ"ציונים", שהם הרוב המוחלט של יהודי בריטניה.

על פי תפיסת ההצטלבויות, המאבק הפלסטיני נגד ישראל אינו עוד סכסוך טריטוריאלי מני רבים אלא חלק אינהרנטי ממאבק חובק עולם נגד כוחות הדיכוי: הגזענות, המיזוגיניה, ההומופוביה וכדומה. מכאן מגיעות תופעות תמוהות של אסלאמיסטים ופעילים להט"בים הצועדים יד ביד תחת שלטים הנושאים את המסר "קוויריים בעד פלסטין". הפרוגרסיביות היחסית בנושא הלהט"בי בישראל – בוודאי ביחס למדינות ערב – מוצגת כ"פינקוואשינג" (pink-washing): כיבוש פשעים, במקרה זה נגד הפלסטינים, באמצעות נפנוף בדגל החופש ללהט"בים. לדידם, מעמד הלהט"בים בישראל איננו משנה דבר וחצי דבר: עצם קיומה של המדינה היהודית הוא פשע ודיכוי נגד הקהילה הלהט"בית, כמו כל קבוצה מוחלשת אחרת. פעילים פרוגרסיביים בולטים דוגמת לינדה סרסור כבר הסבירו שאין מקום לציונים בתנועות פרוגרסיביות: "אי אפשר להיות ציוני ופמיניסטי"⁴¹.

בחברה שהפנימה את מושג ההצטלבויות, תקיפת יהודים הופכת לדרך המועדפת למחאה נגד עוולות שנעשו לקבוצות מיעוט. בלוס אנג'לס, המהומות האלימות שפרצו בעקבות רצח ג'ורג' פלויד במאי 2020 לוו בגל ונדליוס נגד בתי כנסת ומוסדות יהודיים.⁴² ביוני 2020, ארגונים פלסטיניים, בהובלת "צאמדון", גוף הפועל בארה"ב מטעם "החזית העממית", הכריזו על "ימי זעם" נגד ישראל ברחבי ארה"ב. אז אפשר היה לראות בכירור את הסימביוזה שבה פועלות תנועות כגון BLM וגופים אנטי-ציוניים.⁴³ קריאות "חיי שחורים שווים" התערבבו בקריאות נאצה נגד המדינה היהודית. שחרור המדוכאים עובר דרך שחרור פלסטין.

על פי נתוני "עמך", עמותה העוקבת אחר אנטישמיות בקמפוסים אקדמיים בארה"ב, ישנה קורלציה גבוהה בין פעילות אנטי-ישראלית בקמפוס לבין מתקפות ואפליה שחווים סטודנטים יהודים. סטודנטים יהודים נתקלים בקריאות להדיר אותם מהחיים הציבוריים הסטודנטיאליים, דוגמת בחירה לאגודות סטודנטים. ב-2019 הוכפל הקריאות להדיר סטודנטים יהודים מפעילות בקמפוס, והקריאות לחרם ולהדרה טוטלית מהחיים הסטודנטיאליים שולשו.⁴⁴ בקמפוסים ברחבי העולם, סטודנטים העלו ספקות לגבי "כשירותם" של סטודנטים יהודים לכהן באגודות סטודנטים בגלל קשריהם עם ישראל.⁴⁵ באוניברסיטת אסקס (Essex) שבבריטניה, יותר ממאתיים סטודנטים הצביעו נגד הקמת תא סטודנטים יהודים, הגם שרוב גדול מן הסטודנטים תמך בהקמת התא. מרצה אחד נימק את התנגדותו בפוסט בפייסבוק: "הציונים רוצים להקים תא באוניברסיטה שלנו!"⁴⁶.

הטרדה אנטי-ציונית אינה מוגבלת להפגנות נגד מדיניות ישראלית. האנטי-ציונות מרעילה ותוקפת רכיבים אחרים של החיים היהודיים, הקשורים לרוב באופן קלוש לישראל. למשל, מוצרים כשרים רבים, במיוחד בקהילות יהודיות קטנות, מיובאים מישראל. מוצרים כשרים אלו, מוצרי בסיס לקיום חיים יהודים מסורתיים, נמצאים לרוב על הכוונת של אנטי-ציונים בגלל קשריהם לישראל. בנובמבר 2019, אגודת

הסטודנטים באוניברסיטת טורונטו שבקנדה הביעה התנגדות לקמפיין לאספקת אוכל כשר בקמפוס בגלל תמיכתם של ארגונים "פרו-ישראלים" (דהיינו ארגונים יהודים מרכזיים) בקמפיין.⁴⁷ זהו איננו מקרה בודד. בשנים האחרונות, מוצרים כשרים הושחתו או הוסרו על ידי קבוצות אנטי-ציוניות בבריטניה,⁴⁸ בקנדה⁴⁹ ובארה"ב.⁵⁰ ביוני 2021, מארגני יריד אוכל בפילדלפיה ביטלו את השתתפותם של בעלי דוכן אוכל ישראלי בשם "מושבה", משום שנוכחות בעל המסעדה הישראלי "פוגעת בביטחון האישי של משתתפים אחרים, שרבים מהם חברים בקהילות קצה (מהגרים, בני מיעוטים, להט"בים)", ומשום ששם המסעדה הוא התהדרות בקולוניאליזם ובטיהור האתני של פלסטין מיושביה הילידים ותפריטה הוא ניכוס תרבותי של המסורת הקולנירית של הפלסטינים.⁵¹

באווירה רעילה זו, גינוי של מדינת ישראל ואימוץ הנרטיב האנטי-ציוני הופך למבחן נאמנות ליהודים לפני כניסתם כשותפים שווים במרחב הציבורי. ב-2015, פעילים אנטי-ישראלים ספרדים תקפו את הזמר היהודי-אמריקני מתתיהו לקראת הופעתו בפסטיבל רגאי. לאחר "קמפיין של לחץ, כפייה ואיומים" מצד פעילים אנטי-ישראלים, כפי שתארוהו מארגני הפסטיבל בדף הפייסבוק שלהם, התבקש מתתיהו לגנות את ישראל ולהביע תמיכה בהקמת מדינה פלסטינית כתנאי לקיום הופעתו. הלה סירב לדרישתם ומארגני הפסטיבל ביטלו את ההופעה, אך לבסוף שינו את החלטתם.⁵²

"הבן הרשע": יהודים מלביני אנטישמיות

כיצד מתמודדת הקהילה היהודית בארה"ב עם תופעות חדשות אלו? למרבה הצער, חלק ניכר מהקהילה מצוי במבוכה. הבעיה מחמירה עוד יותר כאשר מיעוט קולני מן הקהילה פועל נגד מדינת ישראל וחותר תחת מאמצי הקהילה להיאבק בקול אחד נגד האנטישמיות.

אחד מן הארגונים הקיצוניים-ביותר הללו הוא "קול יהודי למען השלום" (JVP, Jewish Voices for Peace) – ארגון אנטי-ציוני במובהק המאמין שהציונות נובעת ממסורות יהודיות של עליונות גזעית ודתית. JVP מבקש לכלול את ישראל והסכסוך הישראלי-פלסטיני בתוך סוגיות של צדק חברתי פנים-אמריקניות. למשל, לאחר המצעד הניאו-נאצי בשרלוטסוויל באוגוסט 2017, השווה הארגון את הציונות לעליונות לבנה וקרא לגלות התנגדות בהתאם כלפי ציונים. JVP מוחה בתוקף נגד הרעיון שיש קשר – ולו קלוש – בין הרצון להשמיד את המדינה היהודית לבין אנטישמיות. הארגון הוא אחד ממובילי המאבק נגד אימוץ הגדרת העבודה של האנטישמיות של הברית הבינלאומית לזכר השואה (IHRA, International Holocaust Remembrance Alliance) המכירה בסוגים שונים של אנטי-ציונות כאנטישמיות. הארגון הוא אחד ממובילי תנועת ה-BDS; ולמעשה הוא מעניק לה תעודת כשרות יהודית.

מאז 2017 מקדם הארגון קמפיין אנטי-ישראלי הנושא את השם "עסקה קטלנית" (Deadly Exchange) ומאשים את הקהילה היהודית ואת מדינת ישראל בהכשרת כוחות משטרה

אמריקניים בשיטות שיטור ודיכוי להפעלה נגד הקהילה השחורה. לדידם, ארגונים יהודיים מרכזיים כגון הליגה נגד השמצה, הקונגרס היהודי האמריקני ואיפא"ק נוטלים חלק פעיל בדיכוי של קהילות מיעוט בארה"ב.⁵³

JVP גם מאשים את תומכי ישראל בהפצת אסלאמופוביה. הארגון פרסם מסמכים הטוענים כי "מנהיגי ישראל ותומכי רואים את המוסלמים כ'אויב' מאז שנות ה-80" והם מתארים "רשת של כסף יהודי המפיצה אסלאמופוביה – הקשורה באידאולוגיה, בכסף ובהשתייכויות ארגוניות חופפות – אשר מקדמת אווירה אנטי-מוסלמית במדינה ומצדדת במדיניות האסלאמופובית והאנטי-פלסטינית הנתמכת על ידי הממשל האמריקני".⁵⁴

ארגון נוסף מעורר דאגה הוא "אם לא עכשיו" (INN, IfNotNow), ארגון אשר נוסד ב-2014 על ידי בוגרי חינוך יהודי-אמריקני שחשו לדברי מייסדי הארגון מרומים מהדגש היתר על מדינת ישראל והעמיות (peoplehood) היהודית שהתקיים במוסדות שבהם התחנכו. חברי הארגון פועלים לשנות את המדיניות האמריקנית כלפי ישראל לעמדה ביקורתית יותר ולוחצת ולהתנות את הסיוע והתמיכה בישראל בהקמת מדינה פלסטינית. הם טוענים שעיקרה של האנטישמיות בחברה האמריקנית מגיע מהימין הקיצוני ומן הניאו-נאצים ומנסים לטשטש את ההכרה במאפיינים האנטישמיים של התנועה האנטי-ציונית. למרות מספרם הקטן, הם מייצגים תופעה הולכת וגדלה של צעירים יהודים המאמצים זהות יהודית אוניברסלית, המושתתת על צדק חברתי ו"תיקון עולם" אידיאלי, ודוחים השתייכות או הזדהות עם העם והמדינה היהודית הקיימים במציאות.

מה אפשר לעשות?

בשנים האחרונות מתחוללים בחברה האמריקנית שינויים תרבותיים אדירים הקשורים רק בעקיפין ליהודים. במקום חברה פתוחה המושתתת על ערכים ליברליים – כגון חופש הדיבור ושוויון הזדמנויות – מאמצת החברה בארה"ב הלכי רוח אנטי-ליברליים דוגמת ה-CRT. כפי שהראינו, תפיסות אלו ותיאוריית ההצטלבויות מערערות את הלגיטימיות של החברה היהודית-אמריקנית, המזוהה כתשתית משטר העליונות הלבנה, ומעצימות מגמות אנטישמיות.⁵⁵

למרות כוחה והשפעתה, הקהילה היהודית האמריקנית היא מיעוט קטן שאין ביכולתו לבלום – כל שכן להסיג אחור – תהליכים אנטי-ליברליים ואנטישמיים החודרים ללב החברה והתרבות בארה"ב. העובדה שגם יהודים מצטרפים לארגונים אנטי-ישראליים ולחסידי ה-CRT מקשה עוד יותר על ניסיונותיה של הקהילה היהודית לבלום את המגמות הללו.

איננו יודעים מה ילד יום. ייתכן שתיאוריית הגזע הביקורתית היא אופנה

אינטלקטואלית וציבורית שתשקע בתוך שנים אחדות, ואפשר שמן החברה האמריקנית יקומו אנשים שיבלמו את המגמות הללו – המסוכנות גם לאתוס האמריקני עצמו. ייתכן שהקהילה היהודית תתעורר – גם באגפיה השמאליים – ותמצא דרכים לבלום את השיח המסוכן הזה, בזכות עוצמתה הכלכלית והפוליטית. אבל אפשר גם שהמצב הנוכחי יימשך או יוליד צורות חדשות של אנטישמיות. מאמר זה נועד להצביע על המציאות הנוכחית ועל האווירה הרעילה המתגברת, ולשמש צפירת התרעה.

גם כיום עומדים לקהילה היהודית כמה כלים משפטיים וחינוכיים שהיא יכולה להשתמש בהם. כלים אלה נוגעים, בין השאר, לאימוץ מלא ויישום הגדרת העבודה לאנטישמיות של ארגון הברית הבינלאומית לזכר השואה (IHRA). הגדרה זו, המושמצת ומותקפת בידי אנטישמים אנטי-ציונים, היא צעד חשוב בהבנת מאפייני האנטישמיות החדשה. יהודי ארה"ב יזדקקו גם לשיתוף פעולה הדוק עם רשויות אכיפת החוק, ולעבודה עם הנהלת אוניברסיטאות ברחבי העולם, כדי להבטיח את זכותם של סטודנטים יהודים להביע את זהותם היהודית והציונית, בלי לחשוש מענישה, פגיעה או הטרדה.

הכלים קיימים, ובכל זאת נראה שבמובנים רבים תם עידן ירח הדבש של היהודים בארה"ב – לפחות לעת עתה. יהודים ימשיכו לאייש תפקידים בכירים בארה"ב וליהנות מעושר ורווחה כלכלית; אך יהודים רבים – בייחוד יהודים דתיים שזהותם גלויה לעין כול – כבר חשים הידרדרות בביטחונם האישי. המרחב התרבותי והחברתי האמריקני עתיד להפוך עוין יותר ויותר ליהודים שמתעקשים להביע גאווה במוצאם, בהצלחות הקהילה היהודית-אמריקנית ובמדינת ישראל. יהודים רבים עשויים להפוך למעין אנוסים מודרניים ולהעדיף להסתיר את זהותם או להתרחק מיהדותם. הקהילה היהודית תידרש לעבור מהפכה מחשבתית ותפיסתית כדי לשרת ולייצג את היהודים הרבים שיחליטו לדבוק ביהדותם למרות העוינות התרבותית. יהודים החפצים שילדיהם ימשיכו לשאת בגאווה את יהדותם יידרשו ליטול אחריות על בניית זהותם היהודית ולא יוכלו להסתפק עוד בזהות שטחית. לנוכח ההצלחה וההיטמעות בחברה האמריקנית, יהודים רבים העדיפו עד כה לאמץ סיסמאות על תיקון עולם ומוסר אוניברסלי כתוכן של זהותם היהודית, תוך ויתור על זיקה של ממש למסורת. אפשר שדווקא התעמעמות הזוהר של הזהות היהודית המשתלבת תדחוף את היהודים החפצים להישאר יהודים לזיקה מעמיקה יותר לזהותם הלאומית והדתית. עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע.

ומה אנו, היהודים יושבי ציון, יכולים לעשות למען אחינו שבצרה בתפוצה האמריקנית? לצערנו, יכולת ההשפעה שלנו מוגבלת עוד יותר. אך עלינו לחזק את הקשרים שלנו עם יהודי ארה"ב ולהגביר את תחושת שותפות הגורל שיש בינינו. גם החברה הדתית בישראל, והאגף הימני במפה הפוליטית, צריכים לקבל את הזרמים

הליברליים והשמאליים ביהדות ארה"ב בחיבוק, על אף חילוקי הדעות, ובלבד שמדובר במי שמחויבים לברית הגורל בינינו ואינם מצטרפים לשונאי ישראל. ולבסוף, ייתכן שהיהודים המסורים ביותר יחליטו כעת שלא להמתין עוד ולעלות ארצה, כדי לחיות בחברה יהודית. את אחינו אלה, השבים הביתה, חובה עלינו לקבל בורעות פתוחות.

- 1 הדברים צוינו בטוויטר שלו: <https://twitter.com/GabeGroisman/status/1400951124195217414> המלא.
- 2 עיקרי הדו"ח פורסמו אצל Jemima McEvoy, "American Jews Still Reeling from Rise in Anti-Semitism after Israel-Hamas Conflict, Survey Shows", *Forbes*, 14.1.2021
- 3 Hayley Smith, Richard Winton and Lila Siedman, "A Sushi Restaurant Attack is being Investigated as an Antisemitic Hate Crime", *Los Angeles Times*, 19.5.2021
- 4 U.S. Faces "Ruth Graham and Liam Stack Outbreak of Anti-Semitic Threats and Violence", *The New York Times*, 26.5.2021
- 5 Eric Ortiz, "Antisemitic Incidents Heightened across U.S.", *NBC News*, 21.5.2021
- 6 "It's a Scary Time' for L.A. Jews as Attacks Bring Heightened, Security Anxiety", *Los Angeles Times*, 30.5.2021
- 7 Jeremy Sharon, "33% of those Arrested for Antisemitic Crimes in NYC were Black, 60% White", *The Jerusalem Post*, 1.1.2020; Eliot Kaufman, "Could the Crown Heights Riots Recur?", *Wall Street Journal*, 20.8.2021
- 8 ראו בדו"ח האנטישמיות ל-2020 של הוועד היהודי-אמריקני (AJC) (זמין לקריאה והורדה באתר הארגון www.ajc.org). רוב מוחלט של הנשאלים הסכימו כי האנטישמיות בארה"ב מגיעה משלושה מוקדים עיקריים: הימין הקיצוני הניאונאצי, מוסלמים רדיקלים והשמאל הקיצוני.
- 9 Richard Delgado, Jean Stefancic and Angela Harris, *Critical Race Theory: An Introduction*, New York University Press, 2017, p. 3
- 10 לקוח מדרך הנלמד בסדנה של ד'אנג'לו: <https://www.robindiangelo.com/wp-content/uploads/2016/06/Anti-racism-handout-1-page-2016.pdf>
- 11 Jessica Guynn, "President Joe Biden Rescinds Donald Trump Ban on Diversity Training about Systemic Racism", *USA Today*, 20.1.2021. ראו גם כתבה ב- *The New York Times* מיום 26.1.2021 ובמקומות נוספים.
- 12 למרות עמדתו הלעומתית ל-CRT, מבקריו אינם מתווכחים עם הנתונים שהוא מביא. הטענות דלהלן מובאים מתוך האתר שלו (חלקם פורסם גם כמאמרים ב- *City Journal* שהוא מעורב בו ובכלי תקשורת אחרים).
- 13 <https://christopherrufo.com/bank-of-amerika>; <https://christopherrufo.com/critical-race-capitalism>
- 14 ראו בכתובת <https://www.noleftturn.us/state-and-district-stories>
- 15 Christopher Ruffo, "Going All In", *City Journal*, 15.7.2021
- 16 <https://christopherrufo.com/what-i-found-about-critical-race-theory-and-why-it-shouldnt-be-taught/>
- 17 צוין על ידי ה'ניו-יורק-טיימס' כאחד מעשרת הספרים הנמכרים ביותר באמזון וברנטס-אנדר-נובלס ביוני 2020.
- 18 *Overview of Complaints Filed Against Stanford University*, Louis D. Brandeis Center, 15.6.2021
- 19 כך באתר של משרד החינוך של קליפורניה: <https://www.cde.ca.gov/ci/cr/cf/esmcfafs.asp>
- 20 John Fensterwald, "California becomes First State to Require Ethnic Studies in High School", *EdSource*, 8.10.2021
- 21 השדולה היהודית בבית המחוקקים של קליפורניה פנתה בעניין זה למחלקת החינוך. המכתב זמין לעיון בכתובת https://drive.google.com/file/d/1_LNvdDqJa0A-ougc9deePJ-

	Jerusalem, 2013		.XyB7JurNz/view
Dag Hammarskjöld Society, Vimeo	36	Emily Benedek, "California Is Cleansing	22
	(.https://bit.ly/2zrvxDf)	.Jews from History", <i>Tablet</i> , 28.1.2021	
David M. Halbfinger, Michael Wines and	37	Tammi Rossman-Benjamin, "The	23
Steven Erlanger, "Is BDS Anti-Semitic?		Antisemitic Gall of a 'Liberated' Ethnic	
A Closer Look at the Boycott Israel		Studies Curriculum", <i>The Algemeiner</i> ,	
.Campaign", <i>The New York Times</i> , 19.7.2019		.25.8.2021	
<i>Behind the Mask: The Antisemitic Nature of</i>	38	Ben Sales, "Rutgers University Condemns	24
<i>BDS Exposed</i> , State of Israel: Ministry of		Antisemitism, then Apologizes for doing	
.Strategic Affairs, September 2019		.so", <i>The Times of Israel</i> , 29.5.2021	
פוסט בפייסבוק מיום 24.4.2019	39	David Harris, "Ilhan Omar Has a Problem	25
www.facebook.com/jenny.tonge.9/		.with Jews", <i>Newsweek</i> , 7.1.2021	
.posts/2551842161511840		Toi Staff, "Jewish Leaders Condemn	26
הדר"ח, בן כ"ט עמודים, "צא לאור בשיתוף	40	Tlaib's 'Antisemitic Dog Whistle' in	
פעולה של כמה ארגונים. הוא נושא את השם		Recent Comments", <i>The Times of Israel</i> ,	
<i>New Antisemites: How the Delegitimization</i>		.7.8.2021	
<i>Campaign Against Israel Drives Hatred and</i>		Linda Sarsour, video for Jewish Voices for	27
<i>Violence in America</i>		Peace, 25.4.2017 https://www.facebook.com/watch/?v=10156055093519992)	
Josefin Dolsten, "Pro-Palestinian	41	"AJC Deeply Troubled by FBI Hate	28
Activist: Zionism and Feminism don't go		Crimes Data Showing Overall Increase,	
.together", <i>The Times of Israel</i> , 17.3.2017		Jews Most-Targeted Religious Group",	
Tom Tugend, "LA Jews Reeling after	42	.AJC: <i>Global Voice</i> , 31.8.2021	
Local Institutions Looted and Burned in		David Nirenberg, <i>Anti-Judaism: The Western</i>	29
.Floyd Protests", <i>The Times of Israel</i> , 3.6.2020		<i>Tradition</i> , New York: W.W. Norton & Co.,	
Nicholas Rowan, "Intrinsically Tied to	43	.2014	
Black Lives Matter': Harvard Student		John-Paul Pagano, "How Anti-Semitism's	30
Leads Anti-Israel March on Capitol",		True Origin Makes It Invisible to the	
. <i>Washington Examiner</i> , 1.7.2020		.Left", <i>Forward</i> , 29.1.2018	
<i>The Harassment of Jewish Students on</i>	44	Robert Solomon Wistrich, <i>A Lethal</i>	31
<i>U.S. Campuses: How Eliminationist Anti-</i>		<i>Obsession: Antisemitism from Antiquity to the</i>	
<i>Zionism and Academic BDS Incite Campus</i>		<i>Global Jihad</i> , New York: Random House,	
. <i>Antisemitism</i> , AMCHA, September 2019		.2010	
Janice Arnold, "McGill Student Union	45	Ari Feldman, "Is A String of Attacks	32
Censures Jewish Student over Israel		Against Brooklyn Jews Really About	
Trip", <i>The Canadian Jewish News</i> , 3.12.2019;		.Anti-Semitism?", <i>Forward</i> , 5.12.2018	
Jake New, "Jews Need Not Apply?", <i>Inside</i>		Pamela Paresky, "Critical Race Theory	33
. <i>Higher Ed</i> , 3.3.2015		and the Hyper-White Jew", <i>Sapir Journal</i> ,	
"University of Essex Suspends Lecturer	46	.1 (Spring 2021)	
Accused of Antisemitism", <i>The Guardian</i> ,		Bari Weiss, "Stop Being Shocked", <i>Tablet</i> ,	34
.22.2.2019		.15.10.2020	
JTA, "U of Toronto Graduate Student	47	Robert Solomon Wistrich, <i>Parallel</i>	35
Union Opposes Campus Kosher Food as		<i>Lines: Anti-Zionism and Antisemitism in the</i>	
.Pro-Israel", <i>The Times of Israel</i> , 18.11.2019		<i>21st Century</i> , Jerusalem: Vidal Sassoon	
Liam Hoare, "In UK, Supermarkets the	48	International Center for the Study of	
Frontline to Check out BDS", <i>The Times of</i>		Antisemitism, the Hebrew University of	
<i>Israel</i> , 20.8.2014			

- Change: Standing Against US-Israel Police Exchange Programs", *Deadly Exchange*, 6.7.2017
- 54 *FAQs On U.S. Islamophobia & Israel Politics Network Against Islamophobia (Nai): A Project of Jewish Voice for Peace*
- 55 על תופעות אלו ראו יגיל הנקין, "העולם כבר אינו ליברלי", *השילוח* 25 (תמוז תשפ"א), עמ' 135-156. לסקירה מקיפה של התיאוריות הביקורתיות ושל השתלטותן על האקדמיה והחברה בארה"ב ראו ספרם של הלן פלקרוז וג'יימס לינדזי *תיאוריות ציניות*, מאנגלית: אלחנן שפייר, תל-אביב: ספריית שיבולת, תשפ"ב.
- "Pro-BDS Stickers Found in Kosher for-Passover Supermarket Aisle", *The Jerusalem Post*, 3.4.2019
- 50 Eliezer Sherman, "Publix Supermarket Chain Investigating BDS Vandalism of Jewish Products at Miami Store", *The Algemeiner*, 17.6.2015
- 51 Amy Spiro, "Israeli Food Truck Disinvited from Philadelphia Festival after Threats", *The Times of Israel*, 20.6.2021
- 52 Toi Staff, "Defiant Matisyahu Sings 'Jerusalem' at Spain Festival", *The Times of Israel*, 23.8.2015
- 53 "No to Deadly Exchange, Demand